

**TASHKENT STATE
UNIVERSITY OF ECONOMICS**

VOLUME 7 / 2024

LABOR ECONOMICS

MEHNAT IQTISODIYOTI VA INSON KAPITALI

ilmiy elektron jurnali

**LABOUR ECONOMICS AND
HUMAN CAPITAL**

scientific electronic journal

2025-yil 2-son

Volume 4, Issue 2, 2025

**MEHNAT IQTISODIYOTI
VA INSON KAPITALI**
ISSN: 3030-3117

LABORECONOMICS.UZ

MEHNAT IQTISODIYOTI VA INSON KAPITALI

No 2-2025

**ЭКОНОМИКА ТРУДА И ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ
КАПИТАЛ**

LABOR ECONOMICS AND HUMAN CAPITAL

“Mehnat iqtisodiyoti va inson kapitali” ilmiy elektron jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi (OAK) rayosatining 2023-yil 3-iyundagi 328/3-sonli qarori bilan ro'yxatga olingan.

Muassis: “Mehnat iqtisodiyoti va inson kapitali” ilmiy maktabi.

Tahririyat manzili:

100066, Toshkent shahri, Islom Karimov ko'chasi,
49 uy

Elektron manzil: ilmiymaktab@gmail.com

Jurnal web-sayti: www.laboreconomics.uz

Bog'lanish uchun telefonlar:

+998998818698

Tahririyat Kengashi raisi:**(Chairman of the Editorial Board)**

Abduraxmanov Qalandar Xodjayevich, O'zFA akademigi

Tahririyat Kengashi a'zolari:**(Members of the Editorial Board)**

Toshqulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof.
Yusupov Axmadbek Tadiyevich, i.f.d., prof.
Sharipov Kongratboy Avezimbetovich, t.f.d., prof.
Raifkov Kudratilla Mirsagatovich, i.f.d., prof.
Xalmuradov Rustam Ibragimovich, i.f.d., prof.
Umurzakov Baxodir Xamidovich, i.f.d., prof.
Nazarov Sharofiddin Xakimovich, i.f.d., prof.
Jumayev Nodir Xasiyatovich, i.f.d., prof.
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof.
Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof.
Zokirova Nodira Kalandarovna, i.f.d., prof.
Xudoyberdiyev Zayniddin Yavkachevich, i.f.d., prof.
Muxiddinov Erkin Madorbekovich, i.f.f.d., (PhD)
Xolmuxammedov Muhsinjon Murodullayevich, i.f.n., dots.
Amirov Lochinbek Fayzullayevich, i.f.f.d., (PhD), dots.
G'oyipnazarov Sanjar Baxodirovich, i.f.d., (DSc), dots.
Shakarov Zafar Gafarovich, i.f.f.d., (PhD)

Jamoatchilik Kengashi a'zolari:**(Community Council members)**

Bred Bodenxauzen (AQSh)
Jon Ankor (Buyuk Britaniya)
Odegov Yuriy Gennadevich (Rossiya Federasiyasi)
Keynz Miller (AQSh)
Sung Dong Ki (Koreya Respublikasi)
Masato Xivatari (Yaponiya)
Gerxard Feldmayer (Germaniya)
Eko Shri Margianti (Indoneziya)
Ahmed Mohamed Aziz Ismoil (Misr)
Rohana Ngah (Malayziya)
Sharifah Zanniyerah (Malayziya)
Teguh Dartanto (Indoneziya)
Nur Azlinna (Saudiya Arabistoni)
Muhammed Xoliq (Pokiston)
Alisher Dedaxonov (Toshkent)

Mas'ul muxarrir (Editor-in-Chief): G'oyipnazarov Sanjar Baxodirovich

Veb-administrator (Web admin): Musayev Xurshid Sharifjonovich

+99899 881-86-98

ilmiymaktab@gmail.com

Tashkent, Uzbekistan

www.laboreconomics.uz

MUNDARIJA (CONTENTS)

MEHNAT BOZORI VA MEHNAT MUNOSABATLARI

A.B.Xayitov	Aholining oʻzini oʻzi ish bilan band qilishi: tahlil va natijalar	5-12
N.R.Saidov	Iqtisodiyot tarmoqlarida barqaror ish oʻrinlarini tashkil etishning istiqbolli yoʻnalishlari	13-19
Sh.R.Fayziyeva	Влияние государственно-частного партнёрства на занятость: экономический анализ	20-25
B.Z.Ganiyev B.Sh.Raxmonov	Labor productivity in Uzbekistan: challenges and opportunities	26-32
G.T.Umarova	Mintaqa aholisi ish bilan bandligi: turlari va takibi, taʼsir etuvchi omillar tahlili	33-40

DEMOGRAFIYA

N.B.Tula	Анализ взаимосвязи демографического развития и управленческих подходов в условиях урбанизации	41-52

INSON KAPITALI

I.A.Bakiyeva	Iqtisodiy rivojlangan mamlakatlarining taʼlim tizimida tadbirkorlik faoliyatiga kasbiy tayyorlash tajribalari	53-65
K.A.Abdukadirova	Oʻzbekiston Respublikasi oliy taʼlim xizmatlari bozorida raqobatni rivojlanishi xususiyatlari	66-73
F.A.Doniyorova	Человеческий капитал как стратегический ресурс устойчивого развития: опыт Узбекистана	74-85
F.M.Talipov	Самостоятельная работа студентов по физике и формирование человеческого капитала	86-91

INSON TARAQQIYOTI

D.I.Iskandarova	Aholi turmush darajasi va farovonligini oʻrganishning ijtimoiy-iqtisodiy yondashuvlari	92-100

MIGRATSIYA

Z.T.Jumanova	Turistlar statistik hisobini olib borish boʻyicha xalqaro standartlar va tajribalar tahlili	101-109

INSON RESURSLARINI BOSHQARISH

S.I.Mamurov I.E.Saparova	<i>HRM va raqamlashtirish: zamonaviy yondashuvlar va imkoniyatlar .....</i>	110-121
Z.B.Ro'zibayeva	<i>Turizm sanoatini rivojlantirishda inson resurslarining roli: nazariya va amaliyot uyg'unligi .....</i>	122-128

TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH

X.O.Botirova	<i>Tadbirkorlikni rivojlantirishda iqtisodiy samaradorlikni oshirishning nazariy asoslari .....</i>	129-140
F.A.Ibragimova U.J.Djurayev M.D.Raxmatova	<i>Tadbirkorlik faoliyatida menejment va marketing strategiyalarining o'rni .....</i>	141-149
D.I.Otaboyeva	<i>O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotni rivojlanish holati va maqsadli ko'rsatkichlari tahlili .....</i>	150-156

GENDER TENGLIGI

B.Z.Ganiyev O.U.Dilmurotova	<i>Women in the workforce: unlocking Uzbekistan's productivity potential .....</i>	157-165

MEHNAT IQTISODIYOTI VA INSON KAPITALI

ISSN: 3030-3117

<https://laboreconomics.uz/>

O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI RIVOJLANISH HOLATI VA MAQSADLI KO'RSATKICHLARI TAHLILI

Otaboyeva Dildora Ilhomboy qizi

TDIU, Ekonometrika kafedrası assistenti

DOI: https://doi.org/10.55439/LEHC/vol2_iss1/a186

Annotatsiya. Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasida raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish holati, mavjud imkoniyatlar va mavjud muammolar tahlil qilinadi. Raqamli texnologiyalar asosida kelajakda kasblar paydo bo'lishi, hamda O'zbekistonda yalpi qo'shilgan qiymatda "axborot-kommunikatsiya" sohasidagi xizmatlar hajmining o'sish dinamikasi ko'rsatilgan. Shuningdek, raqamli iqtisodiyot bo'yicha qabul qilingan strategik hujjatlar, davlat dasturlari va ularning bajarilish dinamikasi statistik ma'lumotlar bo'yicha taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlari: raqamli texnologiyalar, robotlar, depozit pul, virtual advokat, raqamli lingvist, elektron hukumat, AKT sanoati, xorijiy investitsiyalar va kreditlar hajmi, muddatli broker, mobil aloqa.

АНАЛИЗ СОСТОЯНИЯ И ЦЕЛЕВЫХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ РАЗВИТИЯ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ В УЗБЕКИСТАНЕ

Отабоева Дилдора Илхомбой кизи

ТГЭУ, ассистент кафедры Эконометрики

Аннотация. В данной статье анализируется состояние развития цифровой экономики в Республике Узбекистан, имеющиеся возможности и существующие проблемы. Показано появление профессий на основе цифровых технологий в будущем, а также динамика роста объема услуг в сфере "информационно-коммуникационных" услуг в валовой добавленной стоимости в Узбекистане. Также были разработаны предложения и рекомендации по принятым стратегическим документам по цифровой экономике, государственным программам и статистическим данным динамики их реализации.

Ключевые слова: цифровые технологии, роботы, депозитные деньги, виртуальный адвокат, цифровой лингвист, электронное правительство, индустрия ИКТ, объем иностранных инвестиций и кредитов, срочный брокер, мобильная связь.

ANALYSIS OF THE STATE AND TARGET INDICATORS OF THE DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY IN UZBEKISTAN

Otaboeva Dildora Ilkhomboy kizi

TSUE, Assistant teacher, Department of Econometrics

Abstract. This article analyzes the state of development of the digital economy in the Republic of Uzbekistan, existing opportunities and existing problems. The emergence of professions based on digital technologies in the future, as well as the growth dynamics of the volume of services in the field of "information and communication" in gross value added in Uzbekistan, are shown. Also, proposals and recommendations were developed on

the adopted strategic documents, state programs, and statistical data on the dynamics of their implementation in the digital economy.

Keywords: digital technologies, robots, deposit money, virtual lawyer, digital linguist, e-government, ICT industry, volume of foreign investments and loans, term broker, mobile communication.

Kirish

Raqamli iqtisodning samaradorligini har bir zamonaviy tadqiqotchi va tajribali tadbirkor koʻrmaydi. Aholiga tahdid solayotgan tomoni shundaki, raqamli iqtisodning eng muhim namoyishi - robotlarni ishlab chiqarishga va xizmat koʻrsatish sohasiga keng joriy etishdir. Soʻnggi paytlarda hatto xalqaro tashkilotlar ham iqtisodiyotni robotlashtirishga olib kelishi mumkin boʻlgan xavflarni tushunishdi, chunki robotlar deyarli odamlarni yoʻq qiladi. Bashoratlarga koʻra, kelgusi oʻn yilliklar ichida uchinchi dunyo aholisining uchdan ikki qismi ishsiz boʻladi. Muammo bu mamlakatlarga tegishli boʻlishi tasodif emas, chunki bu yerda robotlashtirishga duch keladigan moddiy ishlab chiqarish ustunlik qiladi.

Oʻtgan asrning oxirida ham naqd boʻlmagan raqamli pul rasmiylashtirilgan edi. Ular markaziy banklar tomonidan chiqarilgan va ular depozit pul deb atalar edi. Endi yangi pul toʻplami paydo boʻladi, bu shaxsiy raqamli pul deb ataladi. Koʻpgina mutaxassislarning fikriga koʻra, bu odamlar uchun hayotni osonlashtirmaydi. Shu bilan birga, yoshlarning yangi texnologiyalarga moslashishi osonroq boʻlgan raqamli iqtisoddagi yoshlarning ahamiyati katta yoshdagilarga qaraganda muhimdir. Shubhasiz raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi aholi bandligi sohasiga taʼsir qiladi.

Kelajakda quyidagi kasblar paydo boʻlishi mumkin:

- shaxsiy brendni boshqaruvchi;
- virtual advokat;
- davlat organlari vakillari bilan muloqot platformasi moderatori;
- infostyleist;
- raqamli lingvist;
- muddatli broker;
- interfeysi uslubchisi.

Shuningdek, raqamli iqtisodiyotni rivojlanishi oqibatida milliy raqamli iqtisodiy xavfsizlik tizimini yaratish lozim. Institutsional yondashish nuqtai nazaridan “Milliy raqamli iqtisodiy xavfsizlik tizimi” tushunchasi murakkab siyosiy-huquqiy, tashkiliy, texnik, ijtimoiy-madaniy tizim boʻlib, u milliy raqamli iqtisodiy xavfsizlikni taʼminlovchi obyekt va subyektlar majmuasidan iborat, bu raqamli iqtisodiyot subyektlarining milliy manfaatlarini, amaldagi milliy qonunchilikni yetarli darajada himoya qilish uchun foydalanilishi mumkin. Bu esa davlat siyosati, milliy raqamli iqtisodiy xavfsizlik, norasmiy norma va ijtimoiy xulq-qoidalarini tartibga tushiruvchi meʼyoriy-huquqiy tizimni yaratish kerakligini bildiradi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili

Raqamli iqtisodiyotning nazariy asoslari va uning amaliy tatbiqi hozirgi kunda global miqyosda keng o'rganilayotgan dolzarb yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Mazkur yo'nalishda ko'plab xorijiy va mahalliy tadqiqotchilar tomonidan olib borilgan ilmiy izlanishlar, konseptual yondashuvlar va empirik tahlillar mavjud.

Mamlakatimizda raqamli iqtisodiyot miqyosining o'sishi iqtisodiyotni raqamlashtirish parametrlarini miqdoriy ravishda o'lchash usullari va rivojlanish ustuvorliklarini shakllantirish tuzilmasi va usullarini ishlab chiqish maqsadlariga yo'naltirilgan tadqiqotlar R.H.Ayupov, G.R.Boltaboeva [2], B.A.Begalov, I.Ye.Jukovskaya [3], K.X.Abdurakhmanov, Sh.K.Kudbiev, A.Yu.Magrupov [4], B.Xajiyev [5], P.Z.Xashimov, Z.F. Faxriddinova[6] tomonidan amalga oshirilgan.

O'zbekiston kontekstida esa, so'nggi yillarda raqamli iqtisodiyotga oid ilmiy va uslubiy adabiyotlar soni oshib bormoqda. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan 2020-yilda qabul qilingan “Raqamli O'zbekiston – 2030” strategiyasi ushbu sohani rivojlantirish bo'yicha muhim huquqiy asos bo'lib xizmat qilmoqda [1]. Ushbu strategiyada raqamli infratuzilmani kengaytirish, elektron hukumatni rivojlantirish, raqamli xizmatlarning qamrovini oshirish va iqtisodiyotning barcha tarmoqlarini raqamlashtirish kabi ustuvor yo'nalishlar belgilangan.

Tadqiqot metodologiyasi

Ushbu tadqiqotda O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotning hozirgi rivojlanish holatini baholash, mavjud muammolarni aniqlash va istiqbolli yo'nalishlarni aniqlash maqsadida kompleks yondashuv asosida bir nechta ilmiy uslublar qo'llanildi. Tadqiqotni olib borishda analiz va sintez, induksiya va deduksiya, statistika va taqqoslash kabi tadqiqot usullaridan foydalanildi.

Tahlil va natijalar

Raqamli iqtisod, noyob funksiyaning ayrim xususiyatlarining mavjudligi sababli klassik iqtisodga xos bo'lgan cheklovlarni yengishga imkon beradi:

1. Bir nechta odamlar moddiy mahsulotlardan foydalana olmaydilar, chunki raqamli mahsulotlarning bunday to'siqlari yo'q: nusxa ko'chirish va cheksiz odamlar doirasiga taqsimlanishi mumkin.

2. Materiallardan foydalanish paytida foydalanish taqiqlanadi. Raqamli mahsulotlar asl xususiyatlarini yo'qotmaydi, shuningdek, bu xususiyatlar birgalikda ishlash yoki almashinuv jarayonida yaxshilanishi mumkin.

3. Axborot-kommunikatsiya maydonchalari odatiy savdo binolarida mavjud bo'lgan maydonlarning hajmiga cheklovlar va shu bilan birga bir vaqtning o'zida xizmat ko'rsatadigan mijozlarning soni va miqdori jihatidan cheklanishlarini oldini oladi.

So'nggi to'rt yil ichida O'zbekiston axborot texnologiyalarini rivojlantirish borasida katta qadam tashlandi, bu iqtisodiyotning ko'plab sohalarida raqamlashtirish jarayonlarini kengaytirish va uning raqamli deb ataladigan ulushini oshirishga yordam berdi.

Raqamli iqtisodiyotning tarkibiy qismlariga elektron tijorat, "Elektron hukumat" tizimi, iqtisodiyotning turli tarmoqlarida, xizmat ko'rsatish sohaslarida "aqlli" (smart) texnologiyalarni joriy etish, "Aqlli shahar", "Xavfsiz shahar"ni yaratish shuningdek, "Buyumlar Internet"dan keng foydalanish va boshqalar kiradi.

Raqamli iqtisodiyotning rivojlanish darajasi axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT)ning rivojlanish darajasi bilan bevosita bog'liq bo'lgan xolda, odatda turli ko'rsatkichlar bilan baholanadi. Ushbu ko'rsatkichlar quyidagilardan iborat: raqamli iqtisodiyotning YaIMdagi ulushi, AKT sanoatiga kiritilgan investitsiyalar hajmi, Internet tezligi, uning mamlakat hududini qamrab olishi va aholi foydalanishi uchun qulayligi, elektron tijoratning rivojlanish darajasi, "Elektron hukumat" tizimidagi davlat xizmatlari ulushi, AKT sohasidagi mutaxassislar bilan tashkilotlarning ta'minlanishi va boshqalar. Bundan tashqari, mamlakatda axborot texnologiyalarining rivojlanish darajasini baholaydigan xalqaro reytinglardagi ko'rsatkichlar muhim ahamiyatga ega.

O'zbekiston ushbu ko'rsatkichlarning aksariyati bo'yicha 2019 yildan buyon sezilarli yutuqlarga erishdi. Shunday qilib, "axborot-kommunikatsiya" sohasida xizmat ko'rsatish sohasida yaratilgan yalpi qo'shilgan qiymat 2019 yildan boshlab 2 baravarga oshib, 4,4 dan 8,8 trln. so'mgacha, "axborot-kommunikatsiya" iqtisodiy faoliyat turi bo'yicha ko'rsatilgan xizmatlar hajmi esa 2 baravarga o'sib, 6,3 dan 12,9 trln. so'mgacha oshdi.

1-jadval

2013-2023-yillarda O'zbekistonda yalpi qo'shilgan qiymatda "axborot-kommunikatsiya" sohasidagi xizmatlar hajmining o'sish dinamikasi (trln. so'm)³⁴.

Ko'rsatkichlar	2019 y	2020 y	2021 y	2022 y	2023 y
YaIM	242,5	302,5	406,6	510,1	580,2
Sanoatning yalpi qo'shilgan qiymati	220,1	267,7	361,1	464,9	535,8
"Axborot-kommunikatsiya" sohalari	4,4	5,7	7,0	7,4	8,8

2019-2023-yillar mobaynida "axborot-kommunikatsiya" faoliyat turi bo'yicha asosiy kapitalga investitsiyalar hajmining 4 baravarga ko'payishi (1,2 trln. so'mdan 4,8 trln. so'mgacha), shu jumladan, xorijiy investitsiyalar va kreditlar hajmi 2,5 baravarga ko'payishi (0,8 trln. so'mdan 2,0 trln. so'mgacha) AKT sohasining rivojlanishi uchun katta imkoniyatlar yaratdi.

Mamlakatda axborot texnologiyalari rivojlanishini baholash bo'yicha xalqaro reytinglarda O'zbekiston ko'rsatkichlari yaxshilashini alohida ta'kidlash joiz. Ushbu reytinglarda egallab turgan joy bilan birga, ushbu sohaning rivojlanish holatini aks ettiruvchi bir vaqtning o'zida bir necha parametrlarni hisobga olgan indeks ko'rsatiladi.

³⁴ www.stat.uz- O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi rasmiy axborot sayti ma'lumotlari

2-jadval

2019-2023 yillarda "axborot-kommunikatsiya" iqtisodiy faoliyat turi bo'yicha ko'rsatiladigan xizmatlar hajmining o'sish dinamikasi (trln.so'm)³⁵.

	2019 y	2020 y	2021 y	2022 y	2023 y
Xizmatlar-jami,	97,1	118,8	150,9	193,7	218,9
o'sish sur'atlari (%)	114,7	110,7	108,9	113,2	102,3
"axborotlashtirish va aloqa" sohasi	6,3	8,2	10,3	10,9	12,9
o'sish sur'atlari (%)	114,6	121,3	115,9	108,3	115,3

Shunday indekslardan biri Telekommunikatsiya infratuzilmasi indeksi (*Telecommunication Infrastructure Index – TII*) bo'lib, u mamlakatning 100 aholisiga to'g'ri keladigan quyidagi ko'rsatkichlar asosida shakllantiriladi: internetdan foydalanuvchilar soni va statsionar telefon liniyalari, shuningdek, mobil aloqa abonentlari, simsiz keng polosali va statsionar keng polosali tarmoqlar. 2019-yildan boshlab O'zbekiston bu ko'rsatkich bo'yicha 0,246 dan 0,472 gacha ko'rsatkichini yaxshiladi.

3-jadval

2019-2022-yillarda mobil aloqa indeksida O'zbekistonning ko'rsatkichlari³⁶

	2019 y	2020 y	2021 y	2022 y
Mobil aloqa Indeksi	36,9	40,7	44,5	46,8
Reytingdagi o'rni (170 mamlakat orasida)	134	132	127	124

Xalqaro telekommunikatsiya tashkiloti tomonidan 2020-yil oxirida dunyoning 176 mamlakatlari orasida AKT rivojlanish Indeksi (*ICT Development Index – IDI*) tuzilgan. *IDI* indeksi AKTdan foydalanish imkoniyatini, ulardan foydalanish darajasini va aholi tomonidan AKTdan foydalanishning amaliy ko'nikmalarini aks ettiruvchi 11ta statistik ko'rsatkichdan iborat. Hozirda *IDI* indeksini tuzishning yangi metodologiyasi ishlab chiqilmoqda. *IDI* indeksining so'nggi reytingida O'zbekiston 2019 yilga nisbatan 8 pog'onaga ko'tarilib, dunyoning 176 mamlakati orasida 95-o'rinni (indeks ko'rsatkichi - 4,9) egalladi.

Global kiberxavfsizlik indeksi ham Xalqaro telekommunikatsiya tashkiloti tomonidan tuziladi va hukumatning beshta sohadagi majburiyatlari darajasini baholaydi: huquqiy chora-tadbirlar, texnik chora-tadbirlar, tashkiliy chora-tadbirlar, salohiyatni rivojlantirish va xalqaro hamkorlik. O'zbekiston 2019 yildan buyon ushbu reytingda 0,1471dan 0,666ga o'z ko'rsatkichini yaxshilab, 175 mamlakat orasida 93-o'rindan 52-o'ringa ko'tarildi. Mobil aloqa Indeksi xalqaro mobil aloqa operatorlari Assotsiatsiyasi (yoki " GSMA

³⁵ www.stat.uz- O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi rasmiy axborot sayti ma'lumotlari

³⁶ <https://www.mobileconnectivityindex.com/#year=2016&zoneIsocode=UZB>

Assotsiatsiyasi”) tomonidan tuziladi, unga O‘zbekistonning barcha mobil operatorlari ham a‘zo bulib kirgan. Indeks mobil Internetning rivojlanish va foydalanish darajasini ko‘rsatadi. Indeks 170 dan ortiq mamlakatlardagi ko‘rsatkichlarni mobil internetni joriy etishga yordam beradigan asosiy omillar: infratuzilma, qulaylik, iste‘molchilarning tayyorligi, kontent va xizmatlarga nisbatan o‘lchaydi.

4-jadval

«Raqamli O‘zbekiston - 2030» Strategiyasining maqsadli ko‘rsatkichlari³⁷

Ko‘rsatkich nomi	O‘lchov birligi	Joriy holati	Yillar kesimidagi maqsadlar
Respublika bo‘ylab qurilgan optik tolali aloqa tarmog‘ining uzunligi	ming km	41	70
Respublika hududlarining yuqori tezlikdagi Internet jahon axborot tarmog‘i bilan qamrov darajasi	foiz	67	74
Ijtimoiy obyektlarning yuqori tezlikdagi Internet jahon axborot tarmog‘i bilan ta‘minlanganlik darajasi	foiz	45	100
Uy xo‘jaliklarining keng polosali Internet jahon axborot tarmog‘i bilan ta‘minlanganlik darajasi	foiz	67	74
Aholi punktlarining keng polosali mobil aloqa tarmog‘i bilan qamrov darajasi	foiz	78	100
Elektron hukumatni rivojlantirish xalqaro reytingida «Elektron hukumatni rivojlantirish indeksi»ning samaradorlik ko‘rsatkichi	ball (0-1 oralig‘ida)	0,66	0,70
Davlat xizmatlari markazlari tomonidan ko‘rsatiladigan davlat xizmatlariga nisbatan Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali orqali ko‘rsatiladigan elektron davlat xizmatlarining ulushi	foiz	34	60
Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali elektron davlat xizmatlariga nisbatan mobil qurilmalar yordamida foydalanish imkoniyatiga ega elektron davlat xizmatlari ulushi	foiz	5	30
Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali orqali ko‘rsatiladigan tranzaksiyaviy xizmatlar ulushi	foiz	25	45
Korxona resurslarini boshqarish tizimini (ERP) joriy qilgan yirik xo‘jalik yurituvchi subyektlar ulushi	foiz	20	40
Onlayn bank xizmatlari foydalanuvchilari soni (yuridik va jismoniy shaxslar)	mln nafar	10	15
Dasturiy mahsulotlar va axborot texnologiyalari texnologik parkining inkubatsiya va akseleratsiya dasturlariga kiritilgan startap-loyihalar soni	dona	50	250
Axborot texnologiyalari sohasida kadrlarni tayyorlash bo‘yicha oliy ta‘lim va o‘rta maxsus ta‘lim muassasalariga qabul kvotalar soni	ming	7	12

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentning 2020-yil 5-oktabrdagi farmoni bilan "Raqamli O‘zbekiston - 2030" Strategiyasi tasdiqlandi, unda kelgusi ikki yilda mamlakatimiz hududlari va iqtisodiyotning real sektori tarmoqlaridagi korxonalarda boshqaruv, ishlab chiqarish va logistika jarayonlarini

³⁷ O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi “Raqamli O‘zbekiston — 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-6079-sonli Farmoni

raqamlashtirish bo'yicha 280 dan ortiq loyhalarni amalga oshirish rejalashtirilgan.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, yaqin kelajakda raqamli iqtisodiyotning mamlakat yalpi ichki mahsulotidagi ulushini 2 baravarga ko'paytirish maqsadi qo'yildi. Keyingi ikki yilda raqamli infratuzilmani rivojlantirish uchun qariyb 2,5 milliard dollar investitsiyani jalb qilish rejalashtirilgan.

Toshkent shaharlaridagi uchta yirik ma'lumotlar markazlarini (5 Pbaytdan 10 Pbaytgacha kengaytirish), Buxoro va Qo'qonda (har biri 50 Pbaytgacha) ishga tushirish, shuningdek, belgilangan telekommunikatsiya tarmog'ini yanada kengaytirish va mobil aloqa tarmog'ini modernizatsiya qilish rejalashtirilgan. Natijada har bir aholi punktida uy xo'jaliklari kamida 10 Mbit/s tezlikda Internetga kirish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

O'zbekistonda 120 dan ortiq oliy o'quv yurtlari faoliyat yuritmoqda, ularning har birida raqamli ta'lim moduli joriy etilmoqda va inkubatsiya markazlari ochilmoqda. Vertikal ta'limning mutlaqo yangi tizimi yaratishga qaratilgan IT-ta'limni rivojlantirish dasturi qabul qilindi. 2020 yilda "bir million" dasturchi nomli loyiha amalga oshirilishi boshlandi, bu esa dasturiy ko'nikmalarni bepul o'qitish imkonini yaratdi va uning doirasida 130 mingdan ortiq tinglovchilar ta'lim olishmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi "Raqamli O'zbekiston — 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6079-sonli Farmoni

2. Ayupov R.H., Boltaboeva G.R. Raqamli iqtisodiyot asoslari. Darslik. T.: TMI, 2020, 575 bet,

3. Бегалов Б.А., Жуковская И.Е. Методологические основы влияния информационно-коммуникационных технологий на развитие национальной экономики. Монография. –Т.: Иқтисодиёт, 2018. – 178 с.,

4. Abdurakhmanov K.Kh., Kudbiev Sh.K., Magrupov A.Yu. Effects and risks of using digital technologies in the economy. LXI International correspondence scientific and practical conference «european research: innovation in science, education and technology. March 11-12, 2020. London, United Kingdom. P. 29.,

5. Xajiyev B. Raqamli iqtisodiyotning rivojlanish xususiyatlari//“Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar” ilmiy elektron jurnali. № 5, sentyabr-oktyabr, 2020 yil.,

6. Xashimov P.Z., Faxriddinova Z.F. O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish istiqbollari// Iqtisod va moliya/Экономика и финансы 2020, 3(135), 157-164 bet.

7. www.stat.uz- O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi rasmiy axborot sayti ma'lumotlari.

Mehnat iqtisodiyoti va inson kapitali

+998 71 239 28 13

Tashkent, Uzbekistan

ilmiymaktab@gmail.com

www.laboreconomics.uz